Каралды
Методик берләшмә җитәкчесе
______ Рамазанова Р.Н.
Беркетмә № 1
25 нче август 2017 нче ел

Килешенде
Уку-укыту эшләре буенча
директор урынбасары
______ Г.Т.Исмагилова
28 нче август 2017 нче ел

Раслыйм
Мәктәп директоры
________ Г.Т.Сабирзянова
Приказ № 71
28 нче август 2017 нче ел

Татарстан Республикасы муниципаль гомуми
белем бирү бюджет учреждениесе
Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе
татар теле һәм әдәбияты укытучысы
Рамазанова Раушания Наил кызының
5 нче Б,В сыйныфы өчен татар әдәбиятыннан
ЭШ ПРОГРАММАСЫ

Педсовет утырышында каралды

Беркетмә №1 28 нче август 2017 нче ел

2017-2018 нче уку елы

Сыйныф: 5
Укытучы: Рамазанова Раушания Наил кызы

Барлыгы – 70 сәг.
5 нче сыйныфларда уку атнасы – 35 атна
Әдәбиятны өйрәнү – 58 сәг.
Бәйләнешле сөйләм үстерү – 8 сәг.
Дәрестән тыш уку – 4 сәг.
Сөйләм үстерү дәресләрендә сочинение, образга характеристика, әдәби әсәргә бәя язарга өйрәтү күздә тотыла. 4 сочинение

Планлаштыру Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән "Татар телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәпләре (5-9 нчы сыйныфлар) өчен татар әдәбиятынанн авторлык (эш) программасы " (Төзүче-авторлары: Д.М.Абдуллина, Л.К.Хисматова), нигезендә төзелде.

Дәреслек: Әдәбият. 5 сыйныф: татар телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы /Ф.Ә. Ганиева, Л.Г. Сабирова / - Казан: Татар. кит. нәшр., 2014. – 175б

АННОТАЦИЯ

Федераль дәүләт стандартларына туры китерелеп 5 нче сыйныфта татар әдәбияты дәресләренә эш программасы түбәндәге документлар нигезендә төзелде:

1. Россия Федерациясенең “Мәгариф турында”гы Законы (Федеральный закон от 29.12.2012 273-ФЗ “Об образовании в Российской Федерации”)
2. Татарстан Республикасының “Мәгариф турында”гы Законы (Закон Республики Татар- стан “Об образовании” № 68-ЗРТ от 22 июля 2013 года, статья 8)
3. Төп гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандарты (Россия Мәгариф һәм Фән министрлыгында 2010 нчы елның 17 нче декабрь боерыгы 1897 нче номер белән расланган, РФ Юстиция Министрлыгында 19644 нче регистрацион номеры белән 2011 нче елның 1 нче февралендә теркәлгән)
4. Татар урта мәктәпләре өчен әдәбият программалары (5-11нче сыйныфлар)-Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2010.
5. Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе” муниципаль гомуми белем бирү бюджет учреждениесенең 2017-2018нче уку елына укыту планы/

5 нче сыйныф өчен "Әдәбият" курсының эш программасы Федераль дәүләт белем бирү стандартларының таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән “Татар телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәпләренең 1-11 нче сыйныфлары өчен татар әдәбиятын укыту программалары” (Төзүче-авторлары: Ф.Г.Галимуллин, Ф.Ә.Ганиева, Д.Ш.Сибгатуллина). – Казан: Татар. кит. нәшр., 2011), 5 нче сыйныф өчен Ф.Ә. Ганиева, Л.Г. Сабирова эшләгән (Казан: Татар. кит. нәшр., 2014) Татарстанның Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән дәреслеккә нигезләнеп төзелде.

Дәреслек: Әдәбият. 5 сыйныф: татар телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы /Ф.Ә. Ганиева, Л.Г. Сабирова / - Казан: Татар. кит. нәшр., 2014. – 175б

Аңлатма язуы

5 нче сыйныф өчен "Әдәбият" курсының эш программасы Федераль дәүләт белем бирү стандартларының таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән "Татар телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәпләре (5-9 нчы сыйныфлар) өчен татар әдәбиятынанн авторлык (эш) программасы"на (Төзүче-авторлары: Д.М.Абдуллина, Л.К.Хисматова), Россия Федерациясенең 309-ФЗ номерлы Законына (2007 нче ел, 1 нче декабрь), МБББУ “Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе”нең эш программасы турында нигезләмәсенә, МБББУ “Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе” нең 2017-2018 нче уку елына укыту планына, Әдәбият. 5 сыйныф: татар телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы /Ф.Ә. Ганиева, Л.Г. Сабирова / - Казан: Татар. кит. нәшр., 2014. – 175б Татарстанның Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән дәреслеккә нигезләнеп төзелде

Татар балалары өчен әдәбият укытуның төп максаты

Балаларда туган телгә, әдәбиятка карата кызыксыну уяту, татар әдәбиятының бай тарихы, халык авыз иҗаты, талантлы әдипләре, аларның күркәм әсәрләре белән таныштыру. Әсәрләрне аңларга, эзлекле фикер йөртергә, әсәрләрне матурлык ноктасыннан бәяләп кабул итәргә өйрәтү.

Бурычлары:

- иҗат, әдәбият үсеше, аның тарихи төшенчәләрен аңлап фикер йөртергә өйрәтү;
- әдәбиятның формалашуында һәм үсүендә зур роль уйнаган күренеш – халык авыз иҗаты, аның матур әдәбият белән уртак һәм аермалы якларын күрсәтү;
- матур әдәбиятны милли һәм дөньякүләм культураның бер күренеше итеп карау, аның рухи кыйммәтләрне, традицияләрне саклаучы, тапшыручы икәнен аңлату;
- әдәби әсәрне өлешчә анализлау күнекмәләре булдыру,әдәбият теориясе буенча билгеле бер күләмдә теоретик белемнәр бирү;
- әдәби әсәрдә тасвирланган тормыш вакыйгаларыннан үрнәк һәм гыйбрәт алырга, дөрес, гадел максатлар куярга өйрәтү;
- әдәбиятның матурлыгын, хис кичерешләр байлыгынкүрсәтеп, балаларның рухи дөньясын баету;
- укучыларның иҗади сәләтләрен үстерү;
- үз мәнфәгате һәм җәмгыять мәнфәгате өчен иҗади мөмкинлеген тормышка ашырырга сәләтле шәхес тәрбияләү;
- сөйләм культурасы булдыру.

Белем дәрәҗәсенә таләпләр:

- әдәби әсәрне иҗтимагый һәм мәдәни тормыш күренешләре белән бәйләнештә карау;
- халык авыз иҗаты һәм матур әдәбиятның уртак сыйфатларын, үзенчәлекләрен белү;
- эчтәлек һәм форма берлеген аңлау;
- әсәрнең темасын, проблемасын, идеясен билгеләү;
- әдәби образларны (кеше, табигать һ.б.) тану;
- әдәби детальләрне таба белү;
- сурәтләү чараларын табу;
- әдәби төрләр, жанрларны таный һәм аера белү.

Күнекмәләргә таләпләр:

- әдәби әсәрнең эчтәлеген белү;
- әсәрдәге каршылыкны, төп фикерне табу;
- әсәр геройларына характеристика бирү;
- әдәби әсәр буенча план төзү;
- әсәргә карата үз фикереңне әйтә белү;
- бәйләнешле сөйләм булдыру;
- өйрәнелгән әсәрләр буенча яки бирелгән тема буенча сочинение яза белү;
- шигырьләрне сәнгатьле итеп уку;

- тәкъдим ителгән яки укучы үзе сайлаган әсәрләрне (шигырь, проза) яттан сөйләү.

Уку фәненең уку планында тоткан урыны

Мәктәптә әдәбият предметы – кирәкле, әһәмиятле предметларның берсе. Ул укучыларны тормышны үзенчәлекле итеп танып белергә өйрәтә, хисси-эмоциональ дөньясын баета, эстетик зәвык тәрбияли, сөйләмен үстерә, гомумән, шәхес итеп тәрбияләүдә зур роль уйный.

Татар әдәбияты предметы төп мәктәптә 5-9 сыйныфларда өйрәнелә. 5-8 сыйныфларда әдәбият укытуга 35 атна исәбеннән атнага 2 сәгать (70) каралган.

Укытуның көтелгән нәтиҗәләре. Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр:

- туган илгә мәхәббәт, ватанпәрвәрлек хисләре, туган телгә сакчыл караш тәрбияләү;
- милли үзаң формалаштыру;
- укуга карата теләк-омтылыш, җаваплы караш булдыру;
- әйләнә-тирә табигатькә дөрес караш булдыру;
- кешеләр белән аралаша белү культурасы тәрбияләү;
- гаделлек, дөреслек, яхшылык, мәрхәмәтлелек һәм аларның киресе булган сыйфатларны тану, бәяләү;
- алган белем һәм осталыкны тормышта максатчан кулланырга өйрәнү.

Метапредмет нәтиҗәләр: Танып-белү гамәлләре:

- әдәби әсәрне дөрес аңлап уку һәм анализлау;
- дөрес нәтиҗәләр чыгару, гомумиләштерү;
- сәбәп-нәтиҗә бәйләнеше булдыру;
- үз фикереңне исбатлый һәм яклый алырга күнектерү;
- әсәр хакында дөрес фикер йөртә алу.

Коммуникатив гамәлләр:

- иптәшеңне тыңлый, ишетә белү, ишеткәнен үз фикере белән чагыштыру;
- нәтиҗәгә килгәнче, төрле карашларны өйрәнү һәм дөрес юлны сайлау;
- үз фикереңне телдән һәм язма формада башкаларга җиткерә белү;
- килеп чыккан проблемаларны уртага салып хәл итү;
- төркемнәргә берләшү, бер фикергә килә белү;
- өлкәннәр һәм яшьтәшләрең белән продуктив уртак гамәл оештыру;
- текст буенча сораулар бирә белү.

Регулятив гамәлләр:

- дәреснең темасын, проблемасын, максатын мөстәкыйль таба белү;

- укыту проблемасын чишү;
- план буенча эшли белү;
- үз фикерләреңне мөстәкыйль дәлилләү;
- үзанализ һәм үзбәя булдыру.

Предмет нәтиҗәләр:

- халык авыз иҗаты әсәрләрен үзләштерү, аның матур әдәбият белән уртак сыйфатларын һәм үзенчәлекләрен аера белү;
- әдәби әсәрнең эчтәлеген аңлау, төп фикерне таба белү;
- әсәрләрне иҗтимагый һәм мәдәни тормыш күренешләре белән бәйлелектә аңлау;
- язучыларның тормыш һәм иҗат юлларының мөһим фактларын истә калдыру;
- әдәбият теориясе буенча билгеле бер күләмдә теоритек белемгә ия булу;
- әсәрдә автор карашларын ачыклау һәм әсәргә карата үз фикереңне әйтә белү;
- әдәби әсәрне эчтәлек һәм форма берлегендә аңлау.

Татар мәктәбенең 5 нче сыйныфында укучы татар балаларына әдәбияттан тәкъдим ителә торган әсәрләр минимумы

«Ак бүре» әкияте

«Шәһәр ни өчен Казан дип аталган» риваяте

«Зөһрә кыз» легендасы

«Иске кара урман» җыры.

«Сак–Сок» бәете

Г.Тукайның «Шүрәле» әкияте

Г.Тукайның «Пар ат», «Туган җиремә» шигырьләре Ф.Әмирханның «Ай өстендә Зөһрә кыз» хикәяте М.Гафуриның «Сарыкны кем ашаган?» мәсәле Ш.Галиевнең «Һәркем әйтә дөресен» шигыре Ф.Яруллинның «Сез иң гүзәл кеше икәнсез» шигыре

Әдәбият предметының эчтәлеге, тематик бүленеше

Халыкның милли, рухи мәдәният хәзинәсе буларак **халык иҗаты.**Аның сәнгать төрләре формалашуга йогынтысы. Халык иҗатының бер төре буларак **халык авыз иҗаты.** Аның әсәрләрендә гомумкешелек хыяллары, идеалларының чагылуы. Халык авыз иҗатының матур әдәбият белән бәйлә-нешләре: уртаклыгы һәм үзенчәлекле аермалары. Халык авыз иҗатының төп жанрлары, жанр сыйфатлары. **(1 сәг.)**

Әкиятләр: жанр төрләре, үзенчәлекле сыйфатлары. “Ак бүре” әкияте (кыскартып). **(4 сәг.)**

“Үги кыз”, “Аю белән төлке” әкиятләре. **(4 сәг.)**

Җырлар: татар халык җырларына хас үзенчәлекләр. Көй һәм сүзләр тәңгәллеге. “Моң” төшенчәсе. Җырларны төркемләү. “Иске кара урман”, ”Гөлҗамал”,”Туган ил”,”Яшә, Республикам!”,”Ай былбылым”; кыска җырлар - дүртюллыклар; тарихи җырлар: “Болгар иленең кызлары”,”Пугач явы”. **(4 сәг.)**

Кыска жанрлар: мәкальләр һәм әйтемнәр. табышмаклар, мәзәкләр. “Хуҗа Насретдин мәзәкләре**”.** **(4 сәг.)**

Бәетләр. “Сак-сок” бәете. **(2 сәг.)**

Риваятьләр, легендалар: аларга хас үзенчәлекләр**;** жанр сыйфатлары.“Янмый торган кыз”,”Иске Казан каласының корылуы”,”Шәһәр нигә Казан дип аталган”,”Әллүки”,”Зөһрә кыз”,”Кеше гомере ничек корылган**”.(6 сәг.)**

Практик дәрес: халык авыз иҗатында образлар**;** әсәрләрдә дөньясурәте; табигать һәм кеше, яшәеш һәм кеше турында күзаллаулар. Халык авыз иҗаты поэтикасы, язма әдәбият үсешенә, әдәби телгә зур йогынтысы. **(2 сәг.)**

Әдәби әкиятләр: халык әкиятләре белән уртаклык; сәнгатьлелек сыйфатлары, әдәби әсәр буларак алым һәм сурәтләү чаралары.

Г.Тукайның “Шүрәле” әкияте**.** **(2 сәг.)**

Ж.Тәрҗемановның “Тукран малае Шуктуган” әкияте. **(4 сәг.)**

Әхмәт Фәйзинең “Аучы мәргән белән Болан кыз” әкияте. **(3 сәг.)**

Рабит Батулланың “Курай уйный бер малай” әкияте**.** **(3 сәг.)**

Фәнис Яруллинның “Зәңгәр күлдә ай коена”,”Кояштагы тап”әкиятләре **(3сәг.)**

Хикәя: жанр сыйфатлары; әсәрнең катламнары – вакыйгалар, күренешләр, хис-кичерешләр; кеше образлары - төп герой, ярдәмче геройлар, җыелма образлар; хикәяләүче образы, автор позициясе. **Фатих Әмирханның** “Ай өстендә Зөһрә кыз”,”Нәҗип” хикәяләре. **(5 сәг.)**

Мәсәл. Тереклек, җансыз предмет образлары ярдәмендә, читләтеп, кеше сыйфатларын һәм тормышын тасвирлау. Хикәяләп яки тезмә рәвештә язылуы; фикер-идеяләрнең аллегория ярдәмендә белдерелүе.

Мәҗит Гафуриның “Сарыкны кем ашаган?” мәсәле. **(1 сәг.)**

Габдулла Тукайның “Ике сабан” мәсәле**.** **(1 сәг.)**

Практик дәрес: сәнгатьтөре буларак матур әдәбят; чәчмә һәм тезмә әсәр; аларның сәнгатьчә сурәтләү алымнары, чаралары**.** **(2 сәг.)**

Габдулла Тукайның “Пар ат”,”Туган җиремә”,”Туган авыл” шигырьләре. **(3 сәг.)**

Шәүкәт Галиев. Балалар әдәбиятындагы урыны; геройлары, образлар дөньясы. “Һәркем әйтә дөресен”,”Тереклек суы”,”Курыкма, тимим!” “Тарихтан сабак”,”Өйгә бирелгән эш”,”Онытылган, өйдә калган” шигырьләре. **(4 сәг.)**

Бәйләнешле сөйләм үстерү - 8 сәгать

Ятлау һәм сәнгатьле итеп сөйләү өчен әсәрләр:

1. Г.Тукайның “Шүрәле” әсәре, 1 – бүлек.
2. Г.Тукайның үзегез яраткан шигыре.

3. Ф.Яруллинның “Сез иң гүзәл кеше икәнсез” шигыре.

4. Укытучы яки укучылар сайлап алып, Ш.Галиевнең бер шигыре.

Инша язу өчен үрнәк темалар:

1. Әкият геройларының көрәш максатлары һәм җиңүгә китергән сәбәпләр, шартлар (өйрәнгән әсәрләр мисалында).
2.“Сак-сок”бәетендә тасвирланган халык акылы һәм синең үз нәтиҗәләрең.
3. Әдәби әкиятләрдә табигать һәм кеше образларына салынган фикерләр, нәтиҗәләр (өйрәнгән әсәрләр мисалында).
4.”Минем туган җирем” (Г.Тукай һәм башка язучыларның әсәрләрен файдаланып, һәркем үз образын иҗат итә).

Дәрестән тыш уку өчен - 4 сәгать

1. “Гөлчәчәк” татар халык әкияте.
2. Ләбиб Лерон. Шаян хикәяләр, шигырьләр, әкиятләр. 3.Фаил Шәфигуллинның “Акмөгез”хикәясе.
4. Вакытлы. матбугат басмалары

«Сарман урта гомумбелем бирү мәктәбе» муниципаль белем бирү бюджет учреждениесенең «Укыту предметы, курсы, дисциплинасының эш программасы турында»гы 29 нчы август, 2016 нчы елда педсоветта каралган(беркетмә № 1) һәм мәктәп директоры тарафыннан 2016 нчы елның 29 нчы августында чыккан 109 нчы санлы приказы белән расланган нигезнамәсенең 5 нче пунктына таянып, дәресләр бәйрәм көннәренә туры килү сәбәпле, 5 нче а сыйныфында программа сәгатьләрне берләштерү исәбенә үтәлә.

КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИК ПЛАН

Дәрес саны /Дәрес темасы	Укучылар эшчәнлеге төрләре	дата	
		план	факт
1. Халык авыз иҗаты	Халык авыз иҗаты турында булган белемнәрне искә төшерү. Үзләре белгән халык авыз иҗаты әсәрләрен сөйләп күрсәтү	04.09БВ	
2. Әкиятләр	Әкият буенча план төзү, план буенча әкиятнең эчтәлеген сөйләү. Әсәрнең темасын, проблемасын, идеясен билгеләү	07.09Б 06.09В	
3-4 “Ак бүре” әкияте	Әкият геройларына характеристика бирү, үз фикерләрен әсәрдән китерелгән мисаллар белән дәлилләү	11.09БВ 14.09Б 13.09В	

5. “Ак бүре” әкияте	Әкият геройларына характеристика бирү, үз фикерләрен әсәрдән китерелгән мисаллар белән дәлилләү	18.09БВ	
6. “Ак бүре” әкияте	Әкият геройларына характеристика бирү, үз фикерләрен әсәрдән китерелгән мисаллар белән дәлилләү	21.09Б 20.09В	
7. “Үги кыз” әкияте	Текстны уку, әсәр буенча план төзү, фикер алышу	25.09БВ	
8.“Үги кыз” әкияте	Әкият геройларына характеристика бирү, үз фикерләрен әсәрдән китерелгән мисаллар белән дәлилләү	28.09Б 27.09В	
9.Аю белән төлке” әкияте	Текстны уку, сорауларга җавап бирү, эчтәлеген ачыклау, идеясен билгеләү	02.10БВ	
10.К.Т.У. “Гөлчәчәк” татар халык әкияте.	Дәрестән тыш әдәби әсәрләр уку, аларның эчтәлеген сөйли алу	05.10Б 04,10В	
11.Җырлар: татар халык җырларына хас үзенчәлекләр. Көй һәм сүзләр тәңгәллеге. “Ай былбылым”, “Туган ил”(Н. Исәнбәт сүзләре), “Яшә, республикам!	Татар халык җырларын тыңлау, тыңлан ган әсәрләргә карата фикерләрен белдерү, әңгәмәдә катнашу. “Туган ил”(Н. Исәнбәт сүзләре), “Яшә, республикам!”, “Ай былбылым” җырларын тыңлау, идея эчтәлекләрен ачу.Аларны чагыштыру.	09.10БВ	
12.“Моң” төшенчәсе. Җырларны төркемләү. “Иске кара урман”,“Гөлҗамал”	“Кара урман”, “Гөлҗамал” җырла рын тыңлау, идея эчтәлеген ачыклау. Көйләр яңгырашындагы уртаклык һәм аермалыкларны табу.Текстлардагы төп һәм кушымта өлешләрне аерып күрсәтү	12.10Б 11.10В	
13.Тарихи җырлар. “Болгар иленең кызлары”, “Пугач явы”	Җыр жанры турында мәгълүмат алу, җырларны тыңлау, идея эчтәлеген ачыклау Көйләр яңгырашындагы уртаклык һәм аермалыкларны табу. Текстлардагы төп һәм кушымта өлешләрне аерып күрсәтү. Озын һәм кыска җырларны, татар халык җырларын башка халык җырлары белән чагыштыру. Тарихи җырларда сурәтләнгән геройлар турында мәгълүмат туплау	16.10БВ	
14.Такмаклар	Озын һәм кыска җырларны, татар халык җырларын башка халык җырлары белән чагыштыру. Тарихи җырларда сурәтләнгән геройлар турында мәгълүмат туплау	19.10Б 18.10В	
15.Кыска жанрлар.	Кыска җырларны, татар халык җырларын башка халык җырлары белән чагыштыру.	23.10БВ	
16. Мәкаль һәм әйтемнәр	Мәкальләрнең килеп чыгышы, төзелеше турында мәгълүмат алу.	26.10Б 25.10В	

17.Табышмаклар	Табышмакларның төзелешен өйрәнү.	06.11БВ	
18.Мәзәкләр. “Хуҗа Насретдин мәзәкләре”	Мәзәкләрне уку, эчтәлеген ачыклау, мәзәкләрдә халыкның тапкырлыгы, шат күңеле, оста булуын күрсәтү	09.11Б 08.11В	
19.Такмаклар	Татар халык җырла-рын тыңлау, тыңлан ган әсәрләргә карата фикерләрен белдерү, әңгәмәд катнашу	13.11БВ	
20.Б.С.Ү. Язма эш . Хуҗа Насретдин образына характеристика	Мәзәкләрне уку, эчтәлеген ачыклау, сорауларга җавап бирү. Мәзәкләрдә халыкның тапкыр лыгы, шат күңеле, оста булуын күрсәтү	16.11Б 15.11В	
21.Б.С.Ү.Әкият геройларының көрәш максатлары һәм җиңүгә китергән сәбәпләр шартлар (өйрәнгән әсәрләр мисалында)	Сочинение язу өчен план төзү, план буенча мөстәкыйль язу	20.11БВ	
22.Бәетләр турында төшенчә “Сак-Сок бәете”	Бәетне уку, текстка якын килеп эчтәлеген сөйләү, сорауларга җавап бирү	23.11Б 22.11В	
23.Б.С.Ү.“Сак-сок”бәетендә тасвирланган халык акылы һәм синең үз нәтиҗәләрең	Үзләре укыган, ишеткән бәетләрне сөйләү, фикер алышу. Татар халкының талант ияләрен бәяләү	29.11БВ	
24.Риваятьләр, легендалар турында төшенчә	Теоретик белемнәр белән кораллану, сорауларга җавап бирү, биремнәр эшләү. Риваять һәм леген- даларны сәнгатьле итеп уку, алар буенча сорауларга җавап бирү, биремнәрне эшләү. Башка халык авыз иҗаты әсәрләре белән чагыштыру, сурәтләү чараларын табу	30.11Б 29.11В	
25.“Янмый торган кыз”, “Иске Казан каласының корылуы”	Риваять һәм легендаларны сәнгатьле итеп уку, алар буенча сорауларга җавап бирү, биремнәрне эшләү. Башка халык авыз иҗаты әсәрләре белән чагыштыру, сурәтләү чараларын табу	04.12БВ	
26.“Шәһәр нигә Казан дип аталган” риваят	Риваять һәм легендаларны сәнгатьле итеп уку, алар буенча сорауларга җавап бирү, биремнәрне эшләү. Башка халык авыз иҗаты әсәрләре белән чагыштыру, сурәтләү чараларын табу	07.12Б 06.12В	
27.“Әллүки” риваяте	Риваять һәм легендаларны сәнгатьле итеп уку, алар буенча сорауларга җавап бирү, биремнәрне эшләү. Башка халык авыз иҗаты әсәрләре белән чагыштыру, сурәтләү чараларын табу	11.12БВ	
28.“Зөһрә кыз” легендасы	Риваять һәм легендаларны сәнгатьле итеп уку, алар буенча сорауларга җавап бирү, биремнәрне эшләү. Башка халык авыз иҗаты әсәрләре белән чагыштыру, сурәтләү чараларын табу	14.12Б 13.12В	
29.“Кеше гомере ничек корылган?” легендасы	Риваять һәм легендаларны сәнгатьле итеп уку, алар буенча сорауларга җавап бирү, биремнәрне эшләү. Башка халык авыз иҗаты әсәрләре белән чагыштыру, сурәтләү чараларын табу	18.12БВ	

30.Практик дәрес Халык авыз иҗатында образлар 2) Халык авыз иҗаты поэтикасы, язма әдәбият үсешенә, әдәби телгә зур йогынтысы	Халык авыз иҗатында образлар. “Образ (сурәт), поэтика” төшенчәләре бирү. “Ак бүре”, “Үги кыз” әкиятләрендәге образларны тикшерү, әңгәмәдә катнашу	21.12Б 20.12В	
31. Д.Т.У. . Ләбиб Лерон. Шаян хикәяләр, шигырьләр, әкиятләр	Л.Лерон турында блешмә алу.Әсәрләрнең идея эчтәлеген ачыклау. Язучы әсәрләрен анализлау, аларга бәя бирү	08.01БВ	
32.Әдәби әкиятләр.	Әдәби әкиятләр турында мәгълүмат алу. Әдәби әкиятләргә мисаллар китерү. Эчтәлекләрен искә төшереп сөйләү	11.01Б 10.01В	
Г.Тукайның «Шүрәле» әкияте.	Г.Тукай тормышы һәм иҗаты турында белемнәрне тирәнәйтү. “Шүрәле” әкиятен укып анализлау. Лиро-эпик әсәрләрнең төп сыйфатларын аңлау		
33.Г.Тукайның «Шүрәле» поэмасына анализ	Әкият-поэманы "ав тор артыннан бару" юлы белән анализлау. Поэмада вакыйгаларны, төп геройларны күрсәтү	15.01БВ	
34.Б.С.Ү. Поэмадан өзекне яттан сөйләтү яки Г.Тукайның үзегез яраткан шигыре	Өзекне сәнгатьле итеп яттан уку	18.01Б 17.11В	
35.Җ.Тәрҗемановның “Тукран малае Шуктуган” әкияте	Текстны уку, сорауларга җавап эзләү, әкиятнең эчтәлеген аңлау, төп фикерне билгеләү	22.01БВ	
36.Җ.Тәрҗемановның “Тукран малае Шуктуган” әкиятенең сюжеты	Текстны уку, сорауларга җавап эзләү, әкиятнең эчтәлеген аңлау, төп фикерне билгеләү	25.01Б 24.11В	
37.Иҗади эш. Пьеса иҗат итү	Укучыларның фикерләү сәләтен үстерү.	29.01БВ	
38.Ә. Фәйзинең “Аучы Мәргән белән Бола[н] кыз” әкияте.	Әкияте сәнгатьле итеп уку, сорау һәм биремнәргә җавап бирү, төп фикерне аеру	01.02Б 31.01В	
39.-40 Ә. Фәйзинең “Аучы Мәргән белән “Болан кыз” әкияте геройлары	Әкияте сәнгатьле итеп уку, сорау һәм биремнәргә җавап бирү, төп фикерне аеру	05.02БВ	
40.Ә. Фәйзинең “Аучы Мәргән белән Бола[н] кыз” әкиятенә анализ	Әкияте сәнгатьле итеп уку, сорау һәм биремнәргә җавап бирү, төп фикерне аеру.	08.02Б 07.02В	

41.Р.Батулланың“Курай уйный бер малай” әкияте.	Әсәр буенча әңгәмә кору, үз мөнәсәбәтләрен белдереп, әкиятнең эчтәлеген сөйләү	12.02бВ	
42.Р.Батулланың “Курай уйный бер малай” әкиятенең сюжеты	Әсәр буенча әңгәмә кору, үз мөнәсәбәтләрен белдереп, әкиятнең эчтәлеген сөйләү	15.02Б 14.02В	
43.Ф.Яруллинның “Зәңгәр күлдә ай коена”	Укытучы сөйләвен тыңлау, сорауларга җавап бирү. Язучы биографиясе буенча хронологик таблица төзү. Биремнәр эшләү. Әкият эчтәле ге буенча бәхәстә катнашу, үз карашларыңны раслау һәм дәлилләү	19.02БВ	
44.Ф.Яруллинның “Зәңгәр күлдә ай коена” әкиятенең сюжеты	Укытучы сөйләвен тыңлау, сорауларга җавап бирү. Язучы биографиясе буенча хронологик таблица төзү. Биремнәр эшләү. Әкият эчтәлеге буенча бәхәстә катнашу, үз карашларыңны раслау һәм дәлилләү	22.02Б 21.02В	
45.Ф.Яруллинның “Кояштагы тап” әкияте	Әкиятне уку, әкият буенча сорауларга җавап бирү, биремнәрне үтәү, геройга бәя бирү	26.02БВ	
46.Ф.Яруллинның “Зәңгәр күлдә ай коена”, “Кояштагы тап” әкиятләрен чагыштыру		01.03Б 28.02В	
47.Ф.Яруллинның “Сез иң гүзәл кеше икәнсез” шигыре.	Ф. Яруллинның “Сез иң гүзәл кеше икәнсез” шигырен сәнгатьле уку, анализлау	05.03БВ	
48.Б.С.Ү. Әдәби әкиятләрдә табигать һәм кеше образларына салынган фикерләр, нәтиҗәләр (өйрәнгән әсәрләр мисалында	Әдәби әкиятләрдә табигать һәм кеше образларына салынган фикерләр, нәтиҗәләр темасына сочинение язу. План төзү, план буенча сөйләү, сочи нениене мөстәкыйль язу	08.03Б 07.03В	
49.Хикәя турында төшенчә. Ф. Әмирхан иҗаты	Ф. Әмирхан тор мышы һәм иҗаты турында белешмә алу “Нәҗип” хикәясен уку, анализлау, хикәя турында төшенчә алу.	12.03БВ	
50. Ф.Әмирханның ”Ай өстендә Зөһрә кыз” хикәясе	Хикәяне сәнгатьле итеп уку, анализлау, хис-кичерешләргә бәя бирү	15.03Б 14.03В	
51.Ф.Әмирханның ”Ай өстендә Зөһрә кыз” хикәясенә анализ	Хикәяне сәнгатьле итеп уку, анализлау, хис-кичерешләргә бәя бирү	19.03БВ	
52.Ф.Әмирханның “Нәҗип” хикәясе	Әсәрне анализлау, геройларга бәя бирү, сурәтләү чараларын табу, хикәянең үзенчәлекләрен бил- геләп, төшенчә итеп чыгару	22.03.Б 21.03В	
53.Ф.Әмирханның “Нәҗип” хикәясенә анализ	Әсәрне анализлау, геройларга бәя бирү, сурәтләү чараларын табу, хикәянең үзенчәлекләрен бил- геләп, төшенчә итеп чыгару	05.04Б 04.04В	
54.Д.Т.У. Фаил Шәфигуллинның “Акмөгез”хикәясе.	Әсәрне уку, эчтәлеген сөйләү анализлау	09.04БВ	

55.Мәсәл. М.Гафуриның «Сарыкны кем ашаган?» мәсәле.	Таныш булган мәсәлләрне искә төшерү, эчтәлекләрен сөйләп карау. Әсәрне сәнгатьле уку, анализлау, идеяне чыгару	12.04Б 11.04В	
56.Г.Тукайның “Ике сабан” мәсәле.	Әсәрне уку, эчтәлеген аңлау, фикер алышу, идеясен бил геләү	16.04БВ	
57.Практик дәрес Сәнгать төре буларак әдәбият	Ә. Еникинең “Бала” хикәясендә автор кулланган сурәтләү чараларын табу, анализлау. Әсәрдә аларның ролен ачыклау	19.04Б 18.04В	
58.Чәчмә һәм тезмә әсәр. Аларның сәнгатьчә сурәтләү алымнары, чаралары.	Хикәядәге сурәтләү чараларын табу, аларның әһәмиятен бил геләү, фикер алышу	23.04БВ	
59.Д.Т.У. Вакытлы матбугат басмалары.	Газета-журнал язмаларын уку, анализлау	26.04Б 25.04В	
60.Шигырьләр.Г.Тукайның “Пар ат” шигыре	Әсәрне сәнгатьле итеп уку, анализлау, сурәтләү чараларын табу. Хисләр бирелешен күзәтү. Х.Якупов иллюстра циясе буенча үзара фикер алышып, әңгәмә кору	30.05БВ	
61.Г. Тукайның“Туган җиремә” шигыре.	Шигырьне анализлау, хис-сәбәп бәйләнешен ачыклау, сурәтләү чараларын табу	03.05Б 02.02В	
62.Г. Тукайның“Туган авыл” шигыре	Әсәрне сәнгатьле итеп уку, анализлау, сурәтләү чараларын табу. Хисләр би релешен күзәтү. Х.Якупов иллюстрациясе буенча үзара фикер алышып, әңгәмә кору Шигырьне анализлау, хис-сәбәп бәйләнешен ачыклау	07.05БВ	
63.Б.С.Ү. Сочинение язу. ”Минем туган җирем” (Г.Тукай һәм башка язучыларның әсәрләрен файдаланып, һәркем үз образын иҗат итә).	План төзү, план буенча сөйләү, сочи нениене мөстәкыйль язу	10.05Б 09.05В	
64.Ш.Галиевнең «Һәркем әйтә дөресен» шигыре	Шигырьләрне сәнгатьле уку, анализ лау, төп фикерне аерып чыгару. Укытучының сөйләвен тыңлау, шигырьне сәнгатьле итеп уку, фикер алышу	14.05БВ	
65.Ш.Галиевнең “Тереклек суы”, “Курыкма, тимим!”, “Тарихтан сабак”,	Шигырьләрне сәнгатьле уку, анализлау, төп фикерне аерып чыгару. Укытучының сөйләвен тыңлау, шигырьне сәнгатьле итеп уку, фикер алышу. Шигырь төзелешенә хас үзенчәлекләргә төшенү	17.05Б 16.05В	
66.Ш.Галиевнең “Өйгә бирелгән эш”, “Онытылган…”шигырьләре.	Шигырьләрне сәнгатьле уку, анализлау, төп фикерне аерып чыгару. Укытучының сөйләвен тыңлау, шигырьне сәнгатьле итеп уку, фикер алышу	21.05БВ	
67.Укытучы яки укучылар сайлап алып, Ш.Галиевнең бер шигырен ятлау	Шигырьләрне сәнгатьле итеп яттан уку	24.05Б 23.05В	
68.Халык авыз иҗатын кабатлау	Уку елы буена үткәннәрне кабатлау, әңгәмәдә катнашу, биремнәрне эшләү Укучыларның мөстәкыйль эше	28.05БВ	
69.Әдәби әкиятләрне кабатлау	Уку елы буена үткәннәрне кабатлау, әңгәмәдә катнашу, биремнәрне эшләү	31.05Б	

	Укучыларның мөстәкыйль эше	30.05В	
70.Хикәяләрне кабатлау	Уку елы буена үткәннәрне кабатлау, әңгәмәдә катнашу, биремнәрне эшләү Укучыларның мөстәкыйль эше	31.05Б 30.05В	
Барысы-70 сәгать			

Укыту-методик әсбаплар исемлеге

Әдәбият исемлеге

I. Төп:

1. Заһидуллина Д.Ф. Мәктәптә татар әдәбиятын укыту методикасы. – Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2000.

2. Әдәбият 5 нче сыйныф: татар телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы.-Ф.Ә.Ганиева,Л.Г. Сабирова.- Казан: тат.кит. нәшр.,2014 нче ел.

3. Әдәбият предметын укыту үзенчәлекләре. Татар әдәбияты буенча башлангыч,төп,урта, гомуми белем бирү программаларын гамәлгә куя торган педагогик хезмәтләр өчен методик тәкъдимнәр/ М.Г.Мозаффарова.-Казан.-ТР Мәгарифне үстерү институты.-2014 нче ел

II. Өстәмә:

1. Абдрәхимова Я.Х. Әдәбият дәресләрендә бәйләнешле сөйләм үстерү.

   7-9. - Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2007.

2. Хатипов Ф.М. Әдәбият теориясе. – Казан: “Раннур”, 2002.

3. Яхин А.Г. Әдәбият дәресләре. Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2003.

4. Юсупов Р.А. Әдәп башы – тел. Казан. КДПУ, 2000.

Укучылар өчен тәкъдим ителә торган әдәбият исемлеге

1. Әхмәдуллин А. Татар әдәбиятыннан хрестоматия. – Казан: “ТаРИХ”, 2002.

2. Галиуллин Т.Н., Заһидуллина Д.Ф. Әдәбият белеме. Терминнар һәм төшенчәләр сүзлеге. – Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2007.

Укыту процессының матди-техник тәэмин ителеше

I. Техник чаралар:

1. Проектор

2. Ноутбук

3. Музыкаль үзәк

4. Экран

II. Программалар:

1. Windows 7 операцион системасы:

Microsoft Office 2003, 2007, 2010.

Microsoft Office Power Poin

5 нче сыйныфка татар әдәбиятыннан арадаш аттестация һәм агымдагы эшне тикшерү өчен методик материаллар һәм якынча бәяләү нормаларына аңлатма язуы.

5 нче сыйныфларга татар әдәбиятыннан арадаш аттестация эше өчен тест биремнәре Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән үрнәк программага (Татар урта мәктәпләре өчен әдәбият программалары 5-11нче сыйныфлар) - Казан: "Мәгариф" нәшрияты, 2005. нигезләнеп төзелде. Дәреслек: ГаниеваФ.Ә. Әдәбият. 5 сыйныф: татар телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы / Ф.Ә. Ганиева, Л.Г.Сабирова ; (рәссамы Светлана Ибраһимова). – Казан: Татар. Кит. нәшр., 2014. – 175 б.

5 **нче класс өчен татар әдәбиятыннан арадаш аттестация эшенең максаты:**

- укучыларның 5 нче сыйныфта татар әдәбияты фәне буенча алган белем һәм күнекмәләрен тикшерү, белемнәрен бәяләү.

Арадаш аттестация материалы сайлап алу өчен 2 вариант тәкъдим ителгән 15 сораудан тора.

Сәгать: 45 мин.

Арадаш аттестация материалы үрнәге

1. Халык авыз иҗатын кем иҗат итә?
   А) халык Ә) язучы Б) шагыйрь
2. "Ак бүре" әкиятенең төп герое:
   А) патша Ә) Ак бүре Б) дию
3. Әкиятләр ничә төркемгә бүленәләр:
   А) 5 Ә) 3 Б) 2

4. “Ак бүре” әкияте нинди төркемгә карый?
А) хайваннар турында Ә) тылсымлы Б) тормыш-көнкүреш
5. Танылган мәкальләр җыючы?
А) Н. Исәнбәт Ә) Г. Тукай Б) М.Җәлил
6. “Егет кешегә җитмеш төрле һөнәр дә аз” -нинди жанрга туры килә?
А) мәкаль Ә) әйтем Б) табышмак
7. Бу мәкаль нәрсә турында? Дөньяны яуларга омтылма, аның гыйлемен яуларга омтыл.
А) акыл турында Ә) белем турында Б) хыял турында
8. Ә. Фәйзи яшәгән еллар:
А) 1903-1958 Ә)1909-1945 Б)1909-2000
9. Р. Батулла иҗат иткән әкият:
А) “Ак бүре” Ә) “Курай уйный бер малай” Б) “Аккош күле”
10. Бу өзек нинди әсәрдән: Самавыр куйды, чәйләр эчерде, Эчеп бетергәч, каргап очырды Яңа тунымны ботак ерткандыр Гомрем беткәнгә, нәфсем тарткандыр.
А) “Сак-Сок” бәете Ә) Г. Тукайның “Пар ат” Б) “Сарыкны кем ашаган” М. Гафури
11. Ш. Галиевның шигырен тап:
А) “Туган җиремә” Ә) “Курыкма, тимим! ” Б) “Шүрәле”
12. Мәсәл – ул..........
А) борынгы жанр Ә) тормыштагы гыйбрәтле яки кимчелекле күренешләрне, капма-каршы булган холык сыйфатларын читләтеп әйтүгә корылган шигъри әсәр. Б) “картлар сүзе”
13. “Зәңгәр күлдә ай коена” исемле әсәрдә кем төп герой:
А) Зөһрә кыз Ә) карчык Б) Айсылу
14. Матур әдәбият нинди төркемнәргә бүленә:
А) хикәя, лирик, эпик Ә) эпик, лирик, драматик Б) роман, повесть, драма
15. Җәвад Тәрҗемановның туган еллары:
А) 1920-1995 Ә) 1944-1995 Б) 1909-1995

Укучының эшен бәяләү критерийлары

Һәрдөрес җавап 1 балл белән бәяләнә. Укучы җыярга мөмкин булган иң югары балл – 15

Тестлаштыру формасындагы эшләрне бәяләү.

90 - 100% башкарылган эш – “5” (13-15)
75-90% башкарылган эш – “4” (10-13)
50-75% башкарылган эш – “3”(5-10)
50% тан түбән башкарылган эш – “2”(0-5)